

Brüssel, 28.5.2026
COM(2026) 252 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

kogu ELi hõlmava CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamise edusammude kohta

Sisukord

1	Aruande eesmärk	2
2	Taust.....	3
3	Ülevaade nõudlusest ja pakkumisest liikmesriikide hinnangute põhjal.....	5
3.1	Riiklikud energia- ja kliimakavad	5
3.2	Määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 2 kohased liikmesriikide 2024. aasta aruanded	6
3.3	Säilitamisvõimsuse andmete läbipaistvus vastavalt artikli 21 lõikele 1.....	10
4	Ülevaade kavandatud projektidest CO ₂ säilitamise jaoks	12
4.1	Toetamine 44 kohustatud üksuse kava alusel.....	12
4.2	Ülevaade olemasolevatest lubadest ja säilitamislubade kavanditest	16
4.3	ELis strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena tunnustatud säilitamisprojektid	19
5	Toetamine Euroopa Liidu ja riiklike rahastamisprogrammide raames	20
5.1	Toetamine innovatsioonifondist	20
5.2	Toetamine Euroopa ühendamise rahastu energeetikaprogrammist	22
5.3	Toetamine taaste- ja vastupidavusrahasust.....	22
5.4	Toetamine programmist „Euroopa horisont“	22
5.5	Liikmesriikide panus rahastamisse.....	22
6	Ülevaade olukorrast 2025. aastal ja järgmised sammud	24
7	Järeldus	25

1 ARUANDE EESMÄRK

Käesoleva aruande eesmärk on jälgida edusamme Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määruse (EL) 2024/1735 (millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks) artiklis 20 osutatud Euroopa Liidu (EL) CO₂ sisestusvõimekuse saavutamisel.

Aruanne põhineb

- määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 2 kohaselt esitatud liikmesriikide 2024. aasta aruannetel^{1,2} ja
- 2025. aasta kavadel, mille on esitanud 44 kohustatud üksust vastavalt määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõikele 4.

Käesolevas aruandes võetakse arvesse ka lisateavet, mis aitab aru saada CO₂ maapõues säilitamise teenuste kujunevast turust ELis, nimelt:

- hiljuti ajakohastatud riiklikud energia- ja kliimakavad³;
- tööstuse nõudlus ELi rahastuse järele⁴;
- säilitamislubade kavandid, mille liikmesriigid on esitanud vastavalt direktiivi 2009/31/EÜ artiklile 10,⁵ ning
- kuidas liikmesriigid täidavad määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõikes 1 esitatud järgmisi kohustusi, et i) teha üldsusele kättesaadavaks andmed kõigi piirkondade kohta, kus nende territooriumil võiks CO₂ säilitamiskohti lubada, ning ii) teha üksnes näitlikustamise eesmärgil üldsusele kättesaadavaks geoloogilised andmed tootmiskohtade kohta, mis on kasutusest kõrvaldatud või mille kasutusest kõrvaldamisest on teatatud pädevale asutusele.

Oluline on märkida, et käesolevas aruandes esitatud hinnang näitab üksnes liikmesriikide ja kohustatud üksuste esitatud aruannetel põhinevat hetkeseisu, mis ei ole täielik. Edaspidi on võimalik saada põhjalikum ülevaade, sest enne 2030. aastat esitatakse täiendavat teavet.

¹ Käesolev aruanne ei hõlma liikmesriikide 2025. aasta aruandeid, mille esitamise tähtaeg oli 31. detsember 2025.

² Euroopa Komisjoni veebisait, „[Member States reports under Article 21 of the NZIA Regulation](#)“.

³ Euroopa Komisjoni veebisait, „[National energy and climate plans](#)“.

⁴ Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektid on toetuskõlblikud Euroopa ühendamise rahastust, programmist „Euroopa horisont“, innovatsioonifondist, programmist LIFE, moderniseerimisfondist ja Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormist.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>).

2 TAUST

Süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine on üks peamisi süsinikuheite vähendamise tehnoloogiaid nendes tööstusharudes, mille heidet on ELis raske vähendada. Teatises „Edasipüüdliku ELi tööstusliku süsinikumajanduse suunas“ tuletati meelde tööstusliku süsinikumajanduse keskset rolli raskesti vähendatava heite vähendamisel ja negatiivse heite saavutamisel. Teatises kirjeldati ka vajadust tervikliku ELi poliitika- ja investeerimisraamistiku järele, mis hõlmaks tööstusliku süsinikumajanduse kõiki aspekte, ning esitati visioon CO₂ transpordi ja säilitamise teenuste ühtse turu loomise kohta Euroopas 2030. aastaks⁶.

Draghi aruandes ELi konkurentsivõime tuleviku kohta rõhutati tehnoloogianeutraalse lähenemisviisi olulisust süsinikuheite vähendamisel, juhiti tähelepanu märkimisväärsete avaliku ja erasektori investeeringute vajadusele ning soovitati süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise taristu puhul pikendada kiirendamise meetmeid ning erakorralisi meetmeid⁷.

Puhta tööstuse kokkuleppes esitati konkreetsed meetmed, mida on vaja, et muuta süsinikuheite vähendamine Euroopa tööstuse kasvumootoriks, ning uued meetmed kogutud CO₂ turu loomise toetamiseks, sealhulgas vabatahtlikud märgised tööstustoodete CO₂-mahukuse kohta.

EL on juhtpositsioonil nii süsinikdioksiidi kogumise tehnoloogiate kui ka süsinikdioksiidi kogumis- ja säilitamisalase teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamise valdkonnas. Peale selle asub ELis maailma juhtiv ettevõtte, mis tegeleb tööstusliku süsinikumajanduse väärtuslike leiutistega^{8,9}. Süsinikdioksiidi kogumise, transpordi, säilitamise ja kasutamise tehnoloogiate tunnustamine ELis nullnetotehnoloogiana¹⁰ toetab süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise terviklike väärtusahelate kasutuselevõttu ning aitab tööstuses seda juhtpositsiooni tugevdada.

Praegu töötatakse välja ranget õigusraamistikku, et toetada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõttu ELis. Direktiiviga 2009/31/EÜ on kehtestatud õigusraamistik CO₂ ohutu maapõues säilitamise jaoks. Määrusega (EL) 2024/1735 on kehtestatud ELi iga-aastaseks sisestusvõimekuse eesmärgiks vähemalt 50 miljonit tonni CO₂, mis tuleb 2030. aastaks säilitamiskohtades saavutada, ja on kehtestatud individuaalsed panused ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisel, võttes aluseks üksuse osakaalu ELi toornafta ja maagaasi tootmises alates 1. jaanuarist 2020 kuni 31. detsembrini 2023, ning kiirendatakse ja hõlbustatakse haldus-, loa- ja õigusmenetlusi süsinikdioksiidi kogumis- ja säilitamisprojektide jaoks, mis aitavad kaasa ELi iga-aastase eesmärgi saavutamisele¹¹.

⁶ Teatis „Edasipüüdliku ELi tööstusliku süsinikumajanduse suunas“, COM(2024) 62 final.

⁷ „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik), september 2024.

⁸ Puhta energia tehnoloogia vaatluskeskus, „Carbon Capture, Utilisation and Storage in the European Union. 2024 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets“, Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus.

⁹ Komisjoni talituste töödokument „Investment needs assessment and funding availabilities to strengthen EU's Net-Zero technology manufacturing capacity“, SWD(2023) 68 final.

¹⁰ Määruse (EL) 2024/1735 artikkel 4.

¹¹ Määruse (EL) 2024/1735 artiklid 20 ja 23 ning II peatüki III jagu.

ELi 2040. aasta kliimaeesmärgi mõjuhinnangu mudelis võetakse arvesse ELi iga-aastast sisestusvõimekuse eesmärki ja mudeli kohaselt tuleb 2040. aastaks maapõues säilitada ligikaudu 200 miljonit tonni kogutud CO₂ aastas¹². ELi iga-aastane sisestusvõimekuse eesmärk peaks aitama saavutada ELi siduvat eesmärki saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks^{13,14}.

Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2025/1477 on esitatud normid nende loa saanud nafta- ja gaasitootjate kindlakstegemiseks, kes peavad panustama ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse¹⁵. Komisjoni otsuses (EL) 2025/1479 on loetletud individuaalsed panused loa saanud 44 nafta- ja gaasitootja jaoks, kes peavad panustama eesmärgi saavutamisse¹⁶.

CO₂ säilitamise teenuste turg on ELis alles kujunemisejärgus, kuid kasvab kiiresti. Madalmaades võetakse Porthose rajatis eeldatavasti kasutusele 2026. aastal ja selle sisestusvõimekus on 2,5 miljonit tonni CO₂ aastas. 2026. aastal peaks tegevust alustama ka Greensandi rajatis, mille esialgne sisestusvõimekus on 0,3 miljonit tonni CO₂ aastas. Itaalias asuvas Ravenna süsinikdioksiidi kogumis- ja säilitamisprojektiis on alates 2024. aastast katseliselt juba sisestatud ligikaudu 25 000 tonni CO₂ aastas ja äritegevust on seal plaanis alustada 2030. aastaks. Euroopa Majanduspiirkonnas on kaks säilitamiskohta (Islandil ja Norras) 2025. aastal alustanud tööstusallikatest pärineva CO₂ sisestamist kaubanduslikus mahus¹⁷.

EL toetab säilitamiskohtade arendamist ka mitme ELi rahastamisvahendi, sealhulgas Euroopa ühendamise rahastu, programmi „Euroopa horisont“, innovatsioonifondi ning taaste- ja vastupidavusraha kaudu.

¹² Komisjoni talituste töödokument „[Impact Assessment Report Part 1](#)“, mis on lisatud dokumendile „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Meie tuleviku kindlustamine. Euroopa 2040. aasta kliimaeesmärki ja tee kliimanetraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks, ehitades üles kestliku, õiglase ja jõuka ühiskonna“, SWD/2024/63 final. Tabel 6. Industrial carbon capture and use (Süsinikdioksiidi tööstuslik kogumine ja kasutamine).

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „[Meie tuleviku kindlustamine. Euroopa 2040. aasta kliimaeesmärki ja tee kliimanetraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks, ehitades üles kestliku, õiglase ja jõuka ühiskonna](#)“, {COM(2024) 63 final} - {SEC(2024) 64 final} - {SWD(2024) 64 final}.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta [määrus \(EL\) 2021/1119](#), millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus), artikkel 1.

¹⁵ Komisjoni 21. mai 2025. aasta [delegeeritud määrus \(EL\) 2025/1477](#), millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1735, määrates kindlaks normid, mis käsitlevad selliste loa saanud nafta- ja gaasitootjate kindlakstegemist, kes peavad panustama kogu liitu hõlmava kättesaadava CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse 2030. aastaks, nende vastavate panuste arvutamist ja aruandluskohustusi.

¹⁶ [Komisjoni 22. mai 2025. aasta otsus \(EL\) 2025/1479](#), millega määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 94/22/EÜ artikli 1 punktis 3 määratletud luba omavate üksuste proportsionaalsed panused liidu 2030. aasta CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamiseks.

¹⁷ Silverstone'i ja Northern Lights'i rajatised, mis asuvad vastavalt Islandil ja Norras, alustasid tegevust 2025. aastal.

3 ÜLEVAADE NÕUDLUSEST JA PAKKUMISEST LIIKMESRIIKIDE HINNANGUTE PÕHJAL

3.1 Riiklikud energia- ja kliimakavad

Riiklikes energia- ja kliimakavades nähakse ette, et liikmesriigid avalikustavad põhimõtted, mida kasutatakse 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks. 2022. aastal kutsus komisjon liikmesriike üles lõimima ajakohastatud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse CO₂ pikaajalise maapõues säilitamise ja meetmed, mille eesmärk on võimaldada tööstusel kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ oma protsessiheidet koguda ja maapõues säilitamise kohtades säilitada¹⁸. Liikmesriikidel paluti esitada järgmine teave:

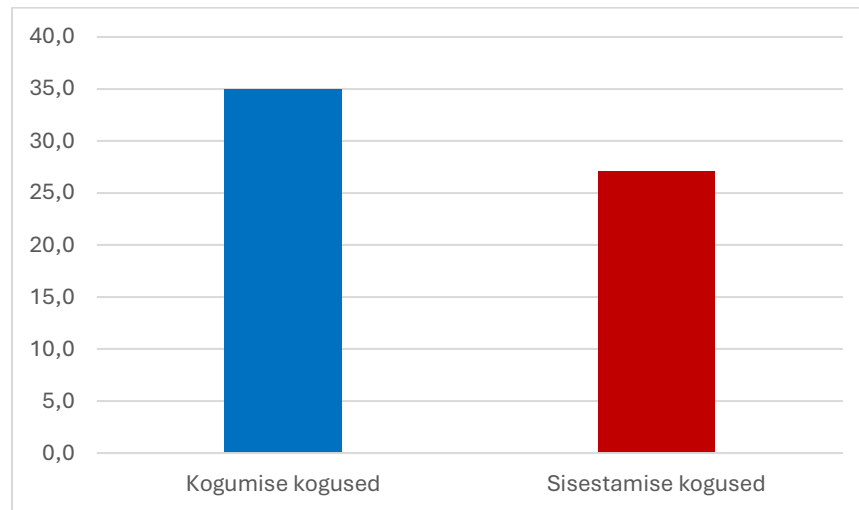
- iga-aastane koondprognoos oma protsessiheidete kohta, mida tuleb vähendada CO₂ kogumise teel;
- aastane biogeenne ja otse atmosfäärist kogutav CO₂, mida on võimalik maapõues säilitada;
- CO₂ maapõues säilitamise võimsus, mida on igal aastal võimalik kasutusele võtta;
- aastane CO₂ säilitamise võimsus, mis võib saada kättesaadavaks süsivesinike reservuaaride kasutusaja lõpus;
- kavandatav CO₂ transporditaristu;
- rahaline toetus riiklikest vahenditest investeringuteks CO₂ kogumisse, transporti ja säilitamisse ning
- muud meetmed, millega toetatakse CO₂ pikaajalise maapõues säilitamise võimaluste kasutuselevõttu.

Läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad aastateks 2021–2030 sisaldavad teavet süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kavandatud kasutuselevõtu kohta igas liikmesriigis¹⁹. Komisjoni analüüs läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade kohta näitab, et 2030. aastaks saaks ELis maapõues säilitamiseks koguda igal aastal kokku 35 miljonit tonni CO₂. Riiklikes energia- ja kliimakavades esitatud arvud näitavad ka, et 2030. aastaks saab ELis asuvatesse säilitamiskohtadesse igal aastal sisestada 27,1 miljonit tonni CO₂. See tähendab, et lähiaastatel tekib tööstuses suur nõudlus säilitamiskohtade järele. Samuti arvestab komisjon sellega, et liikmesriigid esitavad lähiaastatel üha rohkem direktiivi 2009/31/EÜ artikli 10 kohaste säilitamislubade kavandeid.

¹⁸ [Komisjoni teatis suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks](#), 2022/C 495/02.

¹⁹ Praeguseks ei ole Poola ikka veel esitanud ajakohastatud riiklikku energia- ja kliimakava.

Joonis 1. Hinnangulised CO₂ kogumis- ja sisestamiskogused ELis riiklike energia- ja kliimakavade alusel (miljonites tonnides aastas)

3.2 Määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 2 kohased liikmesriikide 2024. aasta aruanded

Peale riiklike energia- ja kliimakavade peavad liikmesriigid määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 2 kohaselt esitama komisjonile igal aastal aruande, milles kirjeldatakse järgmist:

- tema territooriumil või koostöös teiste liikmesriikidega käimasolevate CO₂ kogumise projektide kaardistust ning vastavate sisestusvõimekuse ja säilitamisvõimsuse ning CO₂ transpordi vajaduste hinnangut;
- tema territooriumil käimasolevate CO₂ säilitamise projektide ja CO₂ transpordi projektide kaardistust, sealhulgas direktiivi 2009/31/EÜ alusel lubade väljastamise staatust, lõpliku investeerimisotsuse tegemise ja kasutusse võtmise eeldatavaid kuupäevi;
- riiklike toetusmeetmeid, mis on võetud või võetakse projektide stimuleerimiseks, ning meetmeid, mis on seotud CO₂ piiriülese transpordiga;
- riiklikku strateegiat ja eesmärke, mis kehtestatakse ja on kehtestatud CO₂ kogumiseks 2030. aastaks, kui see on asjakohane;
- kahepoolset ja piirkondlikku koostööd, mis hõlbustab CO₂ piiriülest transporti, sealhulgas nende mõju CO₂ koguvate üksuste juurdepääsule ohututele ja mittediskrimineerivatele CO₂ transpordi vahenditele, ning
- käimasolevaid CO₂ transpordi projekte ning hinnangut tulevaste vajalike CO₂ transpordi projektide võimekuse kohta, et vastata vastavale kogumis- ja säilitamisvõimsusele.

Peale selle on määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõikes 3 märgitud, et kui liikmesriigi aruandest selgub, et tema territooriumil ei ole käimas ühtegi CO₂ säilitamise projekti, peab see liikmesriik andma aru kavadest, mille eesmärk on hõlbustada tööstussektorite süsinikdioksiidiheite

vähendamist. See hõlmab asjakohasel juhul CO₂ piiriülest transporti teistes liikmesriikides asuvatesse säilitamiskohtadesse ning CO₂ utiliseerimise projekte. 2024. aasta aruanded on kättesaadavad komisjoni veebisaidil²⁰.

Kuigi 2024. aasta lõpuks ei olnud mõned liikmesriigid säilitamiskogust või sisestusvõimekust teatanud, on tabelis 1 esitatud andmed ELis arendatavate säilitamisprojektide arvu ja nende potentsiaalse panuse kohta ELi sisestusvõimekusse. Tabelis 1 tehakse vahet „säilitamiskogusel“, mis on CO₂ summaarne kogus, mida on konkreetses säilitamiskohas hinnanguliselt võimalik säilitada, ja „sisestusvõimekusel“, mis on aastane CO₂ kogus, mille sisestamiseks toimivasse maapõues säilitamise kohta on direktiivi 2009/31/EÜ alusel antud luba. Kui liikmesriigid esitasid ainult säilitamisprojektide nimed, lisas vastavad säilitamise ja sisestamise näitajad komisjon. Tabelis 1 ei näidata, milline on liikmesriikidel maapõues säilitamise potentsiaal, vaid kajastatakse projekte, mida liikmesriigid tunnustavad ja millest nad on teatanud.

²⁰ Euroopa Komisjoni veebisait, „Industrial Carbon Management. [The EU's 2030 carbon storage target](#)“.

Tabel 1. Kokkuvõte CO₂ säilitamise projektidest 2024. aasta seisuga ja ajakava 2030. aastani.

Liikmesriigid	Projektide arv	Säilitamise hinnanguline kogus kokku (miljonit tonni CO ₂)	Hinnanguline sisestusvõimekus (miljonit tonni CO ₂ aastas)
Viis liikmesriiki esitasid andmed säilitamise kohta	6	> 980	
Taani	1	250 >	
Ungari	1	7,5	
Itaalia	1	500	
Rumeenia	1	10	
Madalmaad	2	212,5	
Kuus liikmesriiki esitasid andmed sisestamise kohta²¹	15		33,12
Bulgaaria	1		0,78
Horvaatia	1		0,74
Taani	4		11,5 ²²
Prantsusmaa	2		–
Kreeka	1		3
Ungari	1		0,5
Itaalia	1		4
Rumeenia	1		0,6
Hispaania	1		2
Madalmaad	2		10

Tabelist 1 on näha, et 2024. aasta lõpus peaks ELis asuvate eri projektide kaudu 2030. aastaks kättesaadav summaarne säilitamispotentsiaal olema ligikaudu üks gigatonn. Saavutada võimalik sisestusvõimekus on 33,12 miljonit tonni CO₂ aastas. Praegu arvatakse, et 2030. aastaks on Taani ja Madalmaad kaks suurima sisestusvõimekusega liikmesriiki, neile järgnevad Itaalia ja Kreeka.

²¹ Mõni liikmesriik ei esitanud sisestamisega seotud andmeid otse. Konkreetsete projektide juures esitati teadaolevad sisestusvõimekuse näitajad.

²² Taani ei esitanud sisestusvõimekuse näitajaid, kuid lisas lingid järgmistele CO₂ säilitamise projektidele: Greensand, Ruby, Greenstore ja Bifrost.

Tabelis 2 on esitatud kokkuvõtte liikmesriikide teatatud kogumisnäitajatest ja antud kasulik ülevaade tulevasesst nõudlusest sisestusvõimekuse järele.

Tabel 2. Kokkuvõtte CO₂ kogumise projektidest 2024. aasta seisuga ja säilitamise ajakava 2030. aastani.

Liikmesriigid	Hinnanguline kogumisvõimekus aastas (miljonit tonni CO ₂ aastas)
Seitse liikmesriiki esitasid andmed kogumise kohta	20,4–20,7
Bulgaaria	0,78
Prantsusmaa	1,4
Saksamaa	5,72
Kreeka	3,25
Rumeenia	1,8
Rootsi	3,965
Madalmaad	3,5–3,8

2024. aasta lõpus hindasid liikmesriigid, et 2030. aastaks võib CO₂ kogumisvõimekus ulatuda ligikaudu 21 miljoni tonnini aastas. See koondnäitaja on väiksem kui läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade summaarne näitaja, mis võib olla tingitud mitme artikli 21 kohase aruande andmete puudumisest. Võttes puuduvate andmete korral aluseks asjakohased riiklike energia- ja kliimakavade hinnangud, võib ELi liikmesriikide summaarse kogumisnäitaja suuruseks hinnata üle 32 miljoni tonni aastas.

See kohandatud hinnang näitab, et ELi 50 miljoni tonni suurusest sisestusvõimekuse aastaeesmärgist võiksid liikmesriikidele teadaolevad projektid kasutada 64 %, kui transporditaristu on kättesaadavaks tehtud. 2025. aasta lõpus pidid liikmesriigid oma prognoose ajakohastama ja need lisatakse komisjoni järgmisesse eduaruandesse.

3.3 Säilitamisvõimsuse andmete läbipaistvus vastavalt artikli 21 lõikele 1

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 1 punkti a kohaselt peavad liikmesriigid (ilma et see piiraks konfidentsiaalse teabe kaitsmise nõuete kohaldamist) tegema 30. detsembriks 2024 üldsusele kättesaadavaks andmed kõigi piirkondade kohta, kus nende territooriumil võiks CO₂ säilitamiskohti lubada. Need andmed võimaldavad investoritel otsustada, kus ELis uurida võimalikke CO₂ säilitamiskohti.

Peale selle on määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 1 punktis b märgitud, et 30. detsembriks 2024 peavad liikmesriigid kohustama üksusi, kellel on või on olnud luba nafta ja gaasi uurimiseks, luureks või tootmiseks nende territooriumil, tegema üldsusele üksnes näitlikustamise eesmärgil kättesaadavaks järgmised andmed: i) geoloogilised andmed tootmiskohtade kohta, mis on kasutusest kõrvaldatud või mille kasutusest kõrvaldamisest on teatatud pädevale asutusele, ning ii) majanduslikud hinnangud CO₂ sisestamise võimaldamise kulude kohta, kui need on kättesaadavad, välja arvatud juhul, kui üksus on taotlenud uuringuluba. Need majanduslikud hinnangud pidid sisaldama andmeid selle kohta, kas koht on CO₂ kestlikuks, ohutuks ja püsivaks sisestamiseks ja säilitamiseks sobiv, ning selle kohta, kas on olemas või on vajalikud transporditaristu ja -vahendid, mis sobivad CO₂ ohutuks transportimiseks sellesse kohta.

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 21 lõike 1 punktide a ja b rakendamises on olnud erinevusi.

Esiteks teatasid üheksa liikmesriiki²³ 30. detsembriks 2024 kooskõlas artikli 21 lõike 1 punktiga a, kuidas nad teevad üldsusele kättesaadavaks andmed piirkondade kohta, kus võib CO₂ säilitamiskohti lubada. Teiseks on geoloogilised andmed üldsusele kättesaadavad ja juurdepääsetavad ainult viies liikmesriigis²⁴. Kolmandaks tõendasid ainult kolm liikmesriiki,²⁵ et nende õigusraamistik kohustab loa saanud nafta- ja gaasiettevõtjaid avaldama asjakohaseid geoloogilisi andmeid, nagu on ette nähtud artikli 21 lõike 1 punktis b. Komisjonil ei olnud nõuetele vastavust võimalik kontrollida 13 liikmesriigis,²⁶ sest artikli 21 lõike 1 kohast teavet ei esitatud.

Kuus liikmesriiki²⁷ teatasid, et sellist õigusraamistikku töötatakse parajasti välja, ja osutasid, et nende riigisiseseid õigusnormid asjakohase teabe kohustusliku avaldamise kohta on seni veel puudulikud või et olemasolevates õigusnormides on endiselt lünki seoses artikli 21 lõike 1 punkti b kohaldamisega. Viis liikmesriiki²⁸ on esitanud artikli 21 lõike 1 punkti b täitmist tagava õigusraamistiku olemasolu kohta vähe tõendeid, kusjuures andmed üldsusele kohustuslikult

²³ Belgia (Flandria), Taani, Prantsusmaa, Madalmaad, Ungari, Itaalia, Poola, Rootsi ja Rumeenia.

²⁴ Taani, Prantsusmaa, Ungari, Hispaania ja Madalmaad.

²⁵ Taani, Saksamaa ja Itaalia.

²⁶ Bulgaaria, Tšehhi, Eesti, Soome, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Läti, Leedu, Luksemburg, Malta, Sloveenia ja Slovakkia.

²⁷ Belgia, Prantsusmaa, Läti, Poola, Portugal ja Madalmaad.

²⁸ Tšehhi, Eesti, Soome, Kreeka ja Leedu.

kättesaadavaks tegemise nõuete kohta puuduvad. 12 liikmesriigis²⁹ puudub õigusraamistik, mis kohustaks geoloogilisi andmeid üldsusele kättesaadavaks tegema.

Seepärast kutsub komisjon asjaomaseid liikmesriike üles täitma artikli 21 lõikest 1 tulenevaid kohustusi ja edastama komisjonile võimalikult kiiresti asjakohase teabe. Komisjon võtab 2026. aastal kasutusele võimalike CO₂ säilitamiskohtade Euroopa investeerimisatlase. See atlas tugineb muu hulgas liikmesriikide ja artikli 21 kohaselt kohustatud üksuste esitatud andmetele.

²⁹ Austria, Bulgaaria, Horvaatia, Ungari, Iirimaa, Luksemburg, Malta, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania ja Rootsi.

4 ÜLEVAADE KAVANDATUD PROJEKTIDEST CO₂ SÄILITAMISE JAOKS

4.1 Toetamine 44 kohustatud üksuse kava alusel

Määruse (EL) 2024/1735 kohaselt peavad 44 kohustatud üksust panustama ELi iga-aastasessa sisestusvõimekuse eesmärki, mis on 50 miljonit tonni, et „tagada süsiniku kogumine ja säilitamine kliimaprobleemide lahendamise viisina nõudlust ennetavalt“³⁰. Määruse (EL) 2024/1735 artikli 3 punktis 28 on „CO₂ sisestusvõimekus“ määratletud kui CO₂ kogus, mida on aastas võimalik sisestada kasutusel olevasse maapõues säilitamise kohta. Artikli 23 lõikes 1 on sätestatud, et sisestusvõimekuse panus peab sisaldama CO₂ sisestusvõimekust säilitamiskohas, mis on saanud loa kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ ja mis on turu jaoks 2030. aastaks saadaval.

Hiljemalt 2030. aasta lõpuks peavad kohustatud isikud tõendama oma panust kogu liitu hõlmava CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse, teatades komisjonile ja üldsusele, et neile on ELis antud direktiivi 2009/31/EÜ kohane CO₂ säilitamise luba, mis võimaldab kogutud CO₂ teatavaid koguseid sisestada vähemalt viie aasta jooksul, nagu on kindlaks määratud määruse (EL) 2024/1735 artikli 20 lõikes 2. Samuti peavad üksused tõendama, et see CO₂ sisestusvõimekus on turul olemas, ja selleks saab esitada vähemalt ühe säilitamisteenuse lepingu heitetekitajaga, kes soovib seda võimekust kasutada. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõikega 5 võib selliseid panuseid välja töötada kas üksi või koostöös või sõlmides kokkuleppeid säilitamisteenuse arendajatega, kes ei ole kohustatud üksused.

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõike 4 kohaselt pidid 44 kohustatud üksust esitama hiljemalt 30. juuniks 2025 kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud, kuidas nad kavatsevad anda oma panuse ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse. Nendes kavades tuli kinnitada kohustatud üksuse panus ning täpsustada eesmärgi saavutamise viisi ja vaheetappe.

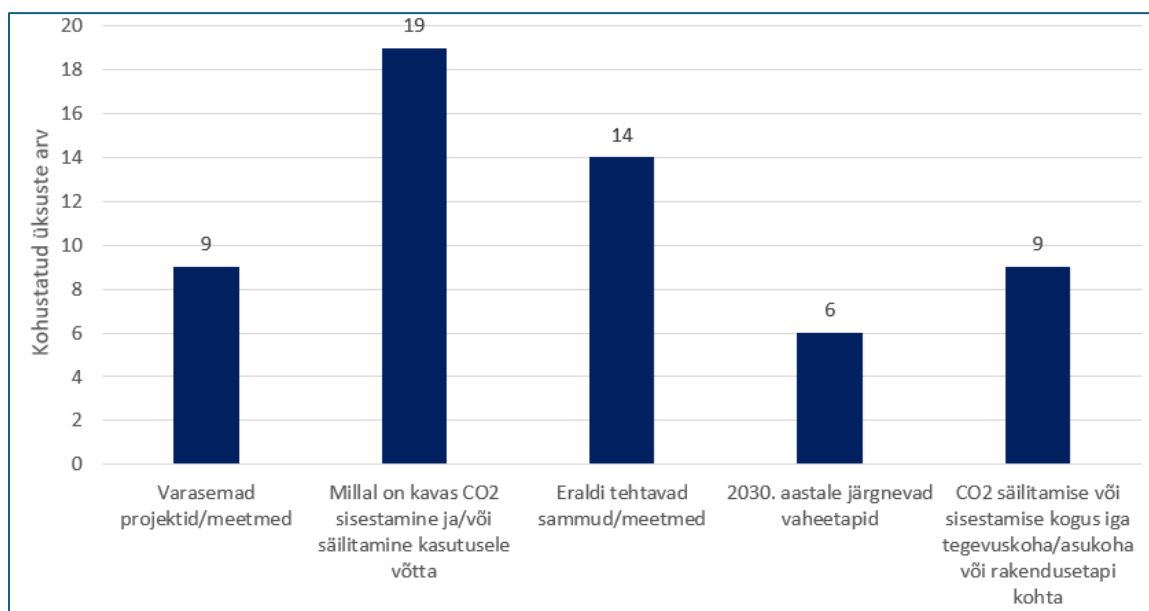
³⁰ Põhjendus 43: „Määratledes liidu 2030. aasta eesmärgi saavutamisele kaasa aitavad CO₂ säilitamiskohad ning kõik seotud CO₂ kogumise ja CO₂ taristuprojektid strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena, saab CO₂ säilitamiskohtade arendamist kiirendada ja lihtsustada ning tööstuse suurenevat nõudlust säilitamiskohtade järele saab suunata kõige kulutõhusamate kohtade poole. Oma kasuliku tootmisaja lõppu on jõudnud üha enam ammenduvaid gaasivälju ja naftamaardlaid, mille saaks muuta ohututeks CO₂ säilitamiskohtadeks. Lisaks sellele on nafta- ja gaasitööstus kinnitanud oma pühendumist energiasüsteemi ümberkujundamisele ning neil on varad, oskused ja teadmised, mida on vaja täiendavate säilitamiskohtade uurimiseks ja arendamiseks. Selleks et saavutada liidu eesmärk, milleks on aastane operatiivne CO₂ sisestusvõimekus 50 miljonit tonni 2030. aastaks, peab sektor koondama oma panused, et tagada süsiniku kogumine ja säilitamine kliimaprobleemide lahendamise viisina nõudlust ennetavalt. Et tagada kogu liidus õigeaegne CO₂ säilitamiskohtade kulutõhus arendamine kooskõlas liidu sisestusvõimekuse eesmärgiga, peaksid liidu nafta- ja gaasitootmise loa omanikud panustama selle eesmärgi saavutamisse proportsionaalselt oma nafta ja gaasi tootmisvõimsusega, tagades samal ajal paindlikkuse teha koostööd kolmandate isikutega ja võtta arvesse nende muud panust. Väärtusahelal põhinevat lähenemisviisi tuleks edendada nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võetavate meetmetega. Sellest tulenevalt peaksid liidu nafta- ja gaasitootmise loa omanikud tegema vajalikud investeeringud ja toetama elujõuliste ärimudelite arendamist kogu CO₂ väärtusahela jaoks.“

Kõik 44 kohustatud üksust on oma kava esitanud ja peavad seda konfidentsiaalseks. 2025. aastal seni esitatud kavad näitavad, et

- 1) 44 kohustatud üksusest ainult 16 on kinnitanud oma panuse ELi eesmärgi saavutamisse seoses neile määratud aastase CO₂ koguse sisestusvõimekusega, mis tuleb 2030. aastaks turul kättesaadavaks teha;
- 2) ükski 44 kohustatud üksusest ei ole kinnitanud, kui suur on CO₂ säilitamise võimsus, mille nad ELi summaarse eesmärgi saavutamiseks³¹ 2030. aastaks turul kättesaadavaks teevad;
- 3) 44 kohustatud üksusest ainult 25 on oma kavades täpsustanud eesmärgi saavutamise viise ja vaheetappe.

Kavade viisid ja vaheetapid erinevad sisu ja üksikasjade poolest, kuid neid saab liigitada järgmiselt:

Joonis 2. Viise ja vahe-eesmärke kirjeldava teabe liigid

44 kohustatud üksuse kavades nimetatud säilitamiskohtadest on mitmes kavas nimetatud 14 kohta, millest enamik asub Madalmaades (viis kohta) ja Taanis (neli kohta). Viis kohustatud üksust osutavad väljaspool ELi asuvatele säilitamiskohtadele, mida ei saa määrusele (EL) 2024/1735 vastavuse tõendamiseks kasutada.

³¹ Määruse (EL) 2024/1735 artikli 20 lõikes 2 on sätestatud, et kõik säilitamiskohad kavandatakse töötama vähemalt viis aastat.

44 kohustatud üksusest 19 on kavas märkinud, et nad kavatsevad anda oma individuaalse panuse ELi iga-aastasesse sisestusvõimekusse, sõlmides lepinguid teiste üksustega; neist kaheksa olid nimetanud ka vastava üksuse.

Tabel 3. Kohustatud üksuste kavades esitatud maksimaalne hinnanguline sisestusvõimekus 2030. aastaks

Säilitamiskoha asukoht	Maksimaalne sisestusvõimekus (miljonit tonni CO ₂ aastas)
Taani	11
Kreeka	3
Ungari	1
Itaalia	4
Madalmaad	10
KOKKU	29

26 kohustatud üksust on osutanud võimalikele või olemasolevatele ELi säilitamiskohtadele, mida nad kasutaksid oma sisestusvõimekuse panuse täitmiseks. Nende säilitamisprojektide maksimaalne summaarne sisestusvõimekus 2030. aastaks oleks 29 miljonit tonni CO₂ aastas.

Säilitamisprojektid näitavad, et tööstuslikele heitetekitajatele saaks teha kättesaadavaks 58 % ELi aastasesest summaarsest sisestusvõimekusest. ELis asuvad säilitamisprojektid, mis aitavad kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele ja milleks on taotletud säilitamise luba, on strateegilised nulltehnoloogia projektid koos nendega seotud kogumis- ja säilitamisprojektidega, ning liikmesriigid peaksid neid määruse (EL) 2024/1735 artiklite 13, 15 ja 16 kohaselt toetama.

Seitse kohustatud üksust määravad oma kavades kindlaks kohad, kus saaks arendada uusi säilitamiskohti. Kuid kõigi nende uute kohtade jaoks ei ole esitatud sisestusvõimekuse näitajaid. Seepärast on seni esitatud kavade põhjal veel liiga vara hinnata, kas 2030. aastaks on ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamiseks olemas piisavalt säilitamiskohti.

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõike 6 kohaselt peavad 44 kohustatud üksust 30. juunil 2026 ja seejärel igal aastal esitama komisjonile iga-aastase eduaruande, milles üksikasjalikult kirjeldatakse nende edusamme oma panuse andmisel. Need aruanded komisjon avaldab.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2025/1477 artiklis 5 on täpsustatud, et aruanded peavad kohustatud üksuste poolt arendatavate CO₂ säilitamise projektide kohta sisaldama vähemalt standardset miinimumteavet ja olema nii täpsed kui selles arendamisetapis on võimalik. Siia kuuluvad asjaomaste CO₂ säilitamiskohtade asukoht, eeldatav säilitamise summaarne võimsus, eeldatav sisestusvõimekus aastas ning kavandatavad CO₂ transpordiviisid ja nendega seotud transporditaristu, mida on vaja säilitamiskoha käigushoidmiseks. Aruannetes tuleb esitada ka säilitusteenust kasutavate potentsiaalsete klientide kontaktandmed ning üksikasjalik tegevuskava peamiste tehnilise ja kaubandusliku valmisoleku vahe-eesmärkide ja otsustusetappide ning riskide, määramatuse ja leevendamistrateegiade kohta, millest potentsiaalsed ärikliendid peaksid oma investeerimisotsuste tegemiseks olema teadlikud.

4.2 Ülevaade olemasolevatest lubadest ja säilitamislubade kavanditest

Direktiivi 2009/31/EÜ artikli 6 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et säilitamiskohti ei käitata ilma säilitamisloata. Direktiivi 2009/31/EÜ artikli 10 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile säilitamisloa taotlused ühe kuu jooksul nende kättesaamisest ja teavitama komisjoni kõigist säilitamisloa kavanditest. Need sätted võimaldavad komisjonil hinnata säilitamisluba taotlevate säilitamiskohtade eeldatavat sisestusvõimekust. Ülevaade põhineb välja antud säilitamislubadel ja loataotlustel, mis tehti komisjonile kättesaadavaks 2026. aasta veebruari lõpuks.

2026. aasta märtsi seisuga oli ELis loa saanud kolm CO₂ säilitamiskohta: Porthos Madalmaades, Greensand Taanis ja Prinos Kreekas. Nende rajatiste hinnanguline sisestusvõimekus kokku on 3,54 miljonit tonni CO₂ aastas, nagu on kokkuvõtlikult näidatud tabelis 4.

Tabel 4. Loa saanud CO₂ säilitamise kohad ELis 2026. aasta märtsi seisuga

Säilitamiskoht	Liikmesriik	Eeldatav kasutuselevõtmine	Hinnanguline sisestusvõimekus (miljonit tonni CO ₂ aastas)
Nini West	Taani	2026	0,3 ³²
Prinos	Kreeka	2026–2027 ³³	0,74 ³⁴
P18-2 ja P18-4	Madalmaad	2026 ³⁵	2,5 ³⁶
			3,54

Tabelis 5 on loetletud CO₂ säilitamise projektid, mille kohta on ELis liikmesriigi pädevale asutusele esitatud säilitamisloa taotlus. Komisjon on välja arvutanud eeldatavad sisestusvõimekuse näitajad ja need ei kajasta iga säilitamiskoha sisestusvõimekuse potentsiaali. Täpsemalt sisaldavad mõned arvud maksimaalset keskmist sisestusvõimekust, mis põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel, mis on jagatud loa kavandis nimetatud täitmisperioodi kestusega. Säilitamisloa³⁷ tuleb esitada konkreetse säilitamiskoha maksimaalne sisestusvõimekus ja mitme säilitamiskoha puhul võib see suurenda, kui kogust suuredatakse ja lube muudetakse.

ELi säilitamisprojektid, mille kohta on esitatud loataotlus, võiksid sisestusvõimekusse anda 15,6 miljonit tonni CO₂, nagu on kokkuvõtlikult esitatud tabelis 5.

³² Taani Energiaameti veebisait, [Publications, news and analysis on CCS](#), „Decision on approval of storage plan and permission to store carbon dioxide at Nini A (Nini West) offshore Denmark, Licence C2023/01“.

³³ Energeani veebisait, [„Prinos CO₂“](#).

³⁴ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel, mis on jagatud säilitamisloa kavandis nimetatud täitmisperioodi kestusega. Prinose projektil on kaks etappi: esimeses etapis on maksimaalne sisestusvõimekus üks miljon tonni aastas ja teises etapis kolm miljonit tonni aastas. Luba hõlmab 1. etappi, mis selgitab erinevust Kreeka jaoks kavandatud sisestusvõimekusega, mida on nimetatud tabelis 1.

³⁵ [Projekti Porthos](#) veebisait.

³⁶ Madalmaade ettevõtlusameti veebisait, [„Projekti Porthos säilitamisluba“](#).

³⁷ Direktiivi 2009/31/EÜ artikli 9 punktis 3 on sätestatud, et säilitamisluba sisaldab vähemalt järgmist teavet: „säilitamiskoha käitamisele esitatavad nõuded, geoloogilisele säilitamisele kuuluva süsinikdioksiidi lubatud üldkogus, reservuaari maksimaalne rõhk ning maksimaalsed sissejuhtimise määrad ja rõhk“.

Tabel 5. Säilitamiskohad, mille jaoks on esitatud säilitamisloa taotlus

Luba taotlev säilitamiskoht	Liikmesriik	Eeldatav kasutuselevõtuaasta	Hinnanguline sisestusvõimekus (miljonit tonni CO ₂ aastas)
Nini Main ja East	Taani	2029 ³⁸	0,86 ³⁹
Ravenna	Itaalia	2030 ⁴⁰	3,85 ⁴¹
L04-A	Madalmaad	2029 ⁴²	1,6 ⁴³
L09-FF	Madalmaad	umbes 2031 ⁴⁴	2,7 ⁴⁵
L10-ALBE	Madalmaad	2030 ⁴⁶	3,84 ⁴⁷
K14-FAFC	Madalmaad	2027 ⁴⁸	1,7 ⁴⁹
Q16-FA	Madalmaad	2030 ⁵⁰	1,03 ⁵¹
			15,6

³⁸ Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

³⁹ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloa taotlusel nimetatud täitmisperioodi kestusel.

⁴⁰ Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

⁴¹ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloa taotlusel nimetatud täitmisperioodi kestusel.

⁴² Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

⁴³ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloal nimetatud täitmisperioodi kestusel.

⁴⁴ Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

⁴⁵ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloa taotlusel nimetatud täitmisperioodi kestusel.

⁴⁶ Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

⁴⁷ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloa taotlusel nimetatud täitmisperioodi kestusel.

⁴⁸ Nagu on märgitud säilitamisloa taotluses.

⁴⁹ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel, mis on jagatud säilitamisloa kavandis nimetatud täitmisperioodi kestusega.

⁵⁰ Ettevõtte ONE-Dyas veebisait, „CO₂ Storage“.

⁵¹ Põhineb maksimaalsel säilitamiskogusel ja säilitamisloa taotlusel nimetatud täitmisperioodi kestusel.

4.3 ELis strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena tunnustatud säilitamisprojektid

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 13 lõikes 3 on sätestatud, et „[l]iikmesriigid tunnustavad strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena CO₂ säilitamise projekte, mis vastavad kõigile järgmistele kriteeriumidele:

- a) CO₂ säilitamiskoht asub liidu territooriumil, selle majandusvööndites või selle mandrilaval Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) tähenduses;
- b) CO₂ säilitamise projekt aitab saavutada artiklis 20 sätestatud eesmärki;
- c) CO₂ säilitamise projekti puhul on esitatud CO₂ ohutu ja püsiva maapõues säilitamise loa taotlus kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ.

Mis tahes CO₂ kogumise projekti, mis on seotud CO₂ säilitamise projektiga, mis vastab esimeses lõigus osutatud kriteeriumidele, ja mis tahes CO₂ infrastruktuuri projekti, mis on vajalik kogutud CO₂ transportimiseks, tunnustatakse samuti nullnetotehnoloogia projektina“.

2026. aasta veebruari seisuga on liikmesriigid strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena tunnustanud järgmisi CO₂ säilitamise projekte:

- projekti ACCSION säilitamiskoht (Taani),
- projekti ANRAAV-CCUS säilitamiskoht (Bulgaaria),
- võimalik säilitamiskoht projekti CO₂ Hub Northern Denmark (Taani) raames,
- CO₂ säilitamiskoht Kalundborgis (Taani),
- Greenstore'i säilitamiskoht (Taani),
- säilitamiskohad P18-2 ja P8-4 (Madalmaad),
- säilitamiskohad K14, L04-A ja L10 (Madalmaad).

See loetelu ei hõlma kõiki ELi säilitamisprojekte, mis peaksid aitama kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele. Liikmesriigid peaksid strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte tunnustama kiireloomulisena, et kiirendada projektide kasutuselevõtu tempot ja saavutada ELi iga-aastane sisestusvõimekuse eesmärk.

5 TOETAMINE EUROOPA LIIDU JA RIIKLIKE RAHASTAMISPROGRAMMIDE RAAMES

5.1 Toetamine innovatsioonifondist

2026. aasta märtsi seisuga toetatakse innovatsioonifondist ligikaudu 6,65 miljardi euroga 60 CO₂ kogumise, transpordi, säilitamise või utiliseerimise projekti. CO₂ sisestusvõimekust rahastatakse 630 miljoni euro ulatuses, andes otsetoetust kuuele CO₂ säilitamise ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kogu ahelat hõlmavale projektile, mis eeldatavasti võetakse kasutusele 2030. aastaks⁵². Need projektid, mis on loetletud tabelis 6, peaksid andma ligikaudu 7 miljonit tonni CO₂ sisestusvõimekust ehk 20 % ELi iga-aastasest sisestusvõimekuse eesmärgist.

Innovatsioonifondi portfelist rahastatava 33 CO₂ kogumise projekti jaoks peaks aastas vaja minema 25,3 miljonit tonni CO₂ säilitamiskohtade sisestusvõimekust ehk 50 % ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi nõudlusest. Alates 2020. aastast on innovatsioonifondist toetust taotlenud kokku üle 100 CO₂ kogumise projekti. Nende projektide raames kogutaks ELis maapõues säilitamiseks üle 80 miljoni tonni aastas.

⁵² Nende hulka kuuluvad sõlmitud toetuslepingutega projektid ja toetuslepinguid ette valmistama kutsutud projektid. Innovatsioonifondi kuus projekti, mis hõlmavad CO₂ kogumise ja säilitamise kogu ahelat, peaksid 2030. aastaks otseselt kaasa aitama ELi säilitamiskohtade arendamisele. Need projektid on ANRAV-CCUS, Danube Removals, Greensand Future, HuCCSar, LaunchStores ja TarraCO₂-Storage. Innovatsioonifondi projektide kirjeldused on esitatud [komisjoni veebisaidil](#).

Tabel 6. Innovatsioonifondi jaoks väljavalitud projektid (sealhulgas katseprojektid ja toetuslepingut ette valmistama kutsutud projektid), mis säilitamisrajatiste otsese rahastamise teel aitavad saavutada ELi iga-aastast sisestusvõimekuse eesmärki

Projekt	Liikmesriik	Eeldatav kasutuselevõtuaasta	Hinnanguline sisestusvõimekus (miljonit tonni CO₂ aastas)
ANRAAV-CCUS	Bulgaaria	2028	0,78
Danube Removals	Ungari	2027	0,57
Greensand Future	Taani	2025	0,3
HuCCSar	Poola	2028	0,005
LaunchStores	Madalmaad	2029	3,3 ⁵³
TarraCO ₂ -Storage	Hispaania	2030	2
			7

⁵³ [Projekti LaunchStores](#) veebisait. LaunchStores hõlmab kahte avamerel asuvat CO₂ säilitamise kohta: L04-A ja K14-FAFC. See arv vastab maksimaalsele säilitamiskogusele, mis on jagatud L04-A ja K14-FAFC säilitamislubade kavandites nimetatud täitmisperioodi kestusega (vt tabel 5). Projekti maksimaalne sisestusvõimekus on 5 miljonit tonni CO₂ aastas ja keskmine sisestusvõimekus 3,3 miljonit tonni CO₂ aastas.

5.2 Toetamine Euroopa ühendamise rahastu energeetikaprogrammist

Aastatel 2014–2024 taotleti Euroopa ühendamise rahastu energeetikaprogrammi projektikonkursside raames CO₂ võrguprojektide jaoks kokku ligikaudu 2,7 miljardit eurot. Enam kui 20 CO₂ transpordi- ja säilitamistaristu projekti raames eraldati sel perioodil sõlmitud toetuslepingutega projektidele, uuringutele või kasutuselevõtutöödele kokku üle 974 miljoni euro.

- 2021. aasta projektikonkursi raames taotleti projektidele 10,6 miljonit eurot ja toetust anti 4,2 miljonit eurot.
- 2022. aasta projektikonkursi raames taotleti projektidele kokku 355 miljonit eurot ja toetust anti 159 miljonit eurot.
- 2023. aasta projektikonkursi raames taotleti projektidele kokku 941 miljonit eurot ja toetust anti 480 miljonit eurot.
- 2024. aasta projektikonkursi raames taotleti projektidele kokku 1,1 miljardit eurot ja toetust anti ligikaudu 250 miljonit eurot.

5.3 Toetamine taaste- ja vastupidavusrahasust

Taaste- ja vastupidavusrahasust toetatakse Põhja-Kreekas asuva Prinose säilitamisprojekti esimest etappi. See programm aitab seega kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele.

5.4 Toetamine programmist „Euroopa horisont“

Aastatel 2021–2024 rahastati programmi „Euroopa horisont“ 5. teemavaldkonna „Kliima, energeetika ja liikuvus“ raames 11 tööstusliku süsinikumajanduse projekti kogusummas 141,5 miljonit eurot. 5. teemavaldkonna all kavatakse 2025. ja 2026.–2027. aasta tööprogrammide kaudu 20 tööstusliku süsinikumajanduse projekti rahastada 126 miljoni euroga.

5.5 Liikmesriikide panus rahastamisse

Liikmesriikide poolt rahastamine on oluline süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide rahalise elujõulisuse tagamiseks. Aastatel 2014–2024 moodustasid liikmesriikide rahastamisvahendid 14 % OECD avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni investeeringutest süsinikdioksiidi kogumise, utiliseerimise ja säilitamise tehnoloogiatesse⁵⁴. Kolm näidet illustreerivad seda, kui oluline on liikmesriikide toetus süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõtu jaoks.

⁵⁴ Puhta energia tehnoloogia vaatluskeskus, „[Carbon Capture, Utilisation and Storage in the European Union. 2024 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets](#)“, Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus.

Taani toetab süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõttu kolme rahastamisprogrammi kaudu: süsinikdioksiidi kogumise, utiliseerimise ja säilitamise fond (8,6 miljardit Taani krooni ehk 1,15 miljardit eurot⁵⁵), fond NECCS (2,6 miljardit Taani krooni ehk 348 miljonit eurot) ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise fond (26,8 miljardit Taani krooni ehk 3,7 miljardit eurot). Nende rahastamispakett on kokku ligikaudu 38 miljardit Taani krooni ehk 5,1 miljardit eurot.

Prantsusmaal on peamine süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projekte toetav rahastamisprogramm „Appel d’offres – Grands Projets Industriels de Décarbonation“, mis on avatud väga suurtele tööstuse süsinikuheite vähendamise projektidele ELi HKS-i raames tegutsevates tehastes⁵⁶. Programmis saavad peale süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide osaleda ka muude tehnoloogiate projektid ning selle kogueelarve on 1 miljard eurot.

Madalmaades toetatakse süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projekte toetusprogrammist SDE++. Aastatel 2020–2023 oli süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide maksimaalseks rahastuseks 2,1 miljardit eurot 2020. aastal, 6,7 miljardit eurot 2021. aastal ja 2 miljardit eurot 2023. aastal. Need arvud näitavad maksimaalset toetussummat, mida süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektid võivad 15 aasta jooksul saada. Tegelik rahastamine sõltub projektide kulude ja ELi HKS-i hinna erinevusest ning on eeldatavasti väiksem.

⁵⁵ Euroopa Keskpang, Home (Avaleht), Statistics (Statistika), [euro ja Taani krooni vahetuskurs 26. novembri 2025. aasta seisuga](#).

⁵⁶ Prantsusmaa majandus- ja rahandusministeerium, Accueil, Espace entreprises, [„Appels à projets et à manifestations d’intérêt Grands projets industriels de décarbonation 2024“](#).

6 ÜLEVAADE OLUKORRAST 2025. AASTAL JA JÄRGMISED SAMMUD

Kokkuvõttes on ELis praegu arendamisel üle 20 CO₂ säilitamise projekti. Säilitamisload on juba väljastatud Greensandi säilitamiskohale Taanis, Porthose säilitamiskohale Madalmaades ja Prinose säilitamiskohale Kreekas. ELis taotletakse säilitamisluba veel seitsmele CO₂ säilitamise projektile. Kokku võivad need kohad CO₂ sisestusvõimekusse panustada üle **19 miljoni tonni aastas**. Järgmistel aastatel taotletakse säilitamislube eeldatavasti suurema arvu projektide jaoks.

Läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade põhjal võivad teadaolevad CO₂ kogumise projektid liikmesriikides 2030. aastaks katta vähemalt **35 miljoni tonni CO₂ aastas**, kuid sisestusvõimekus on 2030. aastaks kokku **27,1 miljonit tonni CO₂ aastas**. 2024. aastal teatasid liikmesriigid artikli 21 kohastes aruannetes suuremate näitajatest. Nende aruannete põhjal võiks 2030. aastaks ELis säilitamisprojektidega välja arendada sisestusvõimekuse, mis on **kuni 33,1 miljonit tonni CO₂ aastas**.

2025. aasta juunis oli 44 kohustatud üksuse kavades kirjeldatud säilitamisprojektide sisestusvõimekus kokku **maksimaalselt 29 miljonit tonni CO₂**.

Seda potentsiaalset nõudlust hakkab innovatsioonifond toetama **25,3 miljoni tonni CO₂ kogumisega aastas**. Paraku on alates 2020. aastast innovatsioonifondist toetust taotlenud üle 100 Euroopa Majanduspiirkonnas asuva CO₂ kogumise projekti, mida välja ei valitud. Koos moodustaksid need täiendavad projektid **rohkem kui 80 miljonit tonni CO₂ aastas** ja nende jaoks vajatakse ka vastavat sisestusvõimekust. CO₂ säilitamise projektide arendamist tuleb ELis kiirendada, et täita tööstuslike heitetekitajate nõudlust ja saavutada ELi iga-aastane sisestusvõimekuse eesmärk.

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 13 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena tunnustama kõiki ELis asuvaid CO₂ säilitamise projekte, mis aitavad kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele, ning nendega seotud CO₂ kogumist ja CO₂ transporditaristut. Tööstusheite tekitajad, kes süsinikuheite vähendamise viisina soovivad kasutada süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist, peaksid sellest teatama oma riigi ametiasutustele, et nende sisestusvõimekuse nõudluse saaks lisada liikmesriikide aastaaruannetesse. Kui need projektid on tunnustatud strateegilisteks nullnetotehnoloogia projektideks, tuleb neile omistada suurim võimalik riiklik tähtsus ja sellest lähtuvalt tuleb neid ka loamenetlustes käsitleda. Vastavalt määruse (EL) 2024/1735 artiklile 16 ei tohi loamenetlus olla pikem kui 18 kuud direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt kõigi säilitamiskoha käitamiseks vajalike lubade puhul.

Määruse (EL) 2024/1735 artikli 6 lõike 7 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kõigil pädevatel asutustel ja ühtsetel kontaktpunktidel on piisavalt töötajaid ning rahalisi ja tehnilisi vahendeid, mida vajatakse süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide lubade sujuvaks menetlemiseks.

7 JÄRELDUS

Kogu ELis edenevad paljud CO₂ säilitamise projektid kiiresti ja peaksid aitama saavutada ELi iga-aastast sisestusvõimekuse eesmärki. Säilitamisvõimsus peaks järgmistel kuudel ja aastatel kiiresti suurenema. ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamiseks peavad kõik osalised, eelkõige 44 kohustatud üksust, veel palju tööd tegema. See eesmärk on realistlik ja ka ambitsioonikas. Seda on võimalik saavutada, kui säilitamisprojekte arendatakse heas tempos.

Enamik kavandatud säilitamiskohti on endiselt koondunud Põhjamere piirkonda, samal ajal kui mitmed Lõuna- ja Ida-Euroopa liikmesriigid soovivad arendada nii CO₂ kogumise kui ka säilitamise kohti. Kavades, mille on saatnud 44 kohustatud üksust, ei ole veel täpsustatud uutele säilitamiskohtadele vastavaid uusi sisestusvõimekuse näitajaid. Tööstuse ja investorite jaoks on väga oluline parandada liikmesriikide ja kohustatud üksuste aruandlust, et saada parem ülevaade ning toetada investeringuid CO₂ kogumise võimekusse ja CO₂ transporditaristusse. Alates 2026. aasta juunist peavad 44 kohustatud üksust määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõike 6 kohaselt esitama komisjonile igal aastal aruande oma panuse andmisel tehtud edusammude kohta. Nendes aruannetes tuleb võimalikult täpselt kirjeldada, millises seisus on säilitamiskohtade arendamine, ja komisjon avalikustab selle.

2026. aasta juuniks peavad liikmesriigid vastavalt määruse (EL) 2024/1735 artikli 23 lõikele 13 kehtestama mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, mida kohaldatakse, kui mõni 44 kohustatud üksusest rikub oma kohustust aidata kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele. Need karistused motiveerivad 44 kohustatud üksust töötama ELis välja uusi CO₂ säilitamise projekte ja täiendama olemasolevaid projekte. Nende 44 kohustatud üksuse kohustuslik panustamine ja aruandlus tagab tööstuse jaoks kavandatud CO₂ säilitamisvõimsuse ja sisestusvõimekuse pakkumise trajektoori läbipaistvuse ning annab teavet, mida vajatakse süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutamise kohta otsuste tegemiseks. Selleks et toetada säilitamiskohtade projektide edasist arendamist ja aidata kaasa ELi iga-aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisele, on riiklikul tasandil vaja kasutusele võtta täiendavaid meetmeid, näiteks tööstuse süsinikuheite vähendamise rahastamiskavasid.

Komisjon avaldab 30. juuniks 2027 aruanded liikmesriikide (artikkel 21) ja kohustatud üksuste (artikli 23 lõige 6) edusammude kohta. Selle põhjal hindab komisjon vastavalt määruse (EL) 2024/1735 artikli 20 lõikele 3 muu hulgas ka turu olukorda seoses sisestusvõimekusega, annab ülevaate kavandatud säilitamiskohtade geograafilisest paiknemisest ning hindab, kas on vaja kehtestada kogu liitu hõlmav eesmärk 2040. aastaks või vajaduse korral varasemaks.